

Шляхи реалізації інтерактивних методів в освітньому процесі студентів вищих навчальних закладів

Васьков Ю.В., Сизоненко І.Є.

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

Анотації:

Мета: теоретичне обґрунтування та практичне впровадження інтерактивних методів у навчальний процес вищих навчальних закладів. **Матеріал:** в дослідженні прийняло участь 50 студентів Харківської гуманітарно-педагогічної академії. **Результати:** в ході дослідження показані можливості впровадження інтерактивного методу навчання «Спільний проект». В основі теоретичного обґрунтування та практичного впровадження методу знаходиться процес включення всіх студентів навчальної групи в сумісну (у формі невеликих груп) роботу по засвоєнню змісту навчального матеріалу, презентації власного варіанту вирішення навчальної проблеми, обговоренні результатів сумісної діяльності, прийнятті оптимальних рішень. **Висновки:** розробка теоретичних основ і практичного впровадження інтерактивного методу дозволило підвищити якість організації навчального процесу студентів. Це знайшло відображення в залученні всіх студентів в активну сумісну діяльність по засвоєнню навчального матеріалу, наданню можливостей кожному студенту висловити власну думку по рішення поставлених завдань і, як наслідок, підвищити рівень теоретичних знань кожного студента.

Ключові слова:

педагогіка, метод, інтерактивний метод, групова, форма, навчання, метод.

Васьков Ю.В., Сизоненко І.Є. Пути реализации интерактивных методов в образовательном процессе студентов высших учебных заведений. Цель: теоретическое обоснование и практическое внедрение интерактивных методов в учебный процесс высших учебных заведений. **Материал:** в исследовании приняли участие 50 студентов Харьковской гуманитарно-педагогической академии. **Результаты:** в ходе исследования показаны возможности внедрения интерактивного метода обучения «Совместный проект». В основе теоретического обоснования и практического внедрения метода находится процесс включения всех студентов учебной группы в совместную (в форме небольших групп) работу по усвоению содержания учебного материала, презентации собственного варианта решения учебной проблемы, обсуждении результатов совместной деятельности, принятии оптимальных решений. **Выводы:** разработка теоретических основ и практического внедрения интерактивного метода позволило повысить качество организации учебного процесса студентов. Это нашло отражение в привлечении всех студентов в активную совместную деятельность по усвоению учебного материала, предоставлению возможностей каждому студенту выразить собственное мнение по решению поставленных задач и, как следствие, повысить уровень теоретических знаний каждого студента.

Vaskov Y.V., Sizonenko I.E. The ways of implementing interactive methods in the educational process of students of higher educational institutions. Purpose: theoretical basis and practical implementation of interactive methods in the educational process of higher education institutions. **Material:** the study involved 50 students of the Kharkiv humanitarian-pedagogical Academy. **Results:** showing the possibility of introducing interactive teaching method "Joint project." The theoretical study and practical implementation of the method is the process of inclusion of all students in the joint study group (in the form of small groups) work on mastering the content of teaching material. Also, the presentation of educational options to solve their own problems, discussion of the results of joint activities, making optimal decisions. **Conclusions:** the development of theoretical foundations and practical implementation of an interactive method improved the quality of the educational process of students. This is reflected in the involvement of all students in active joint work on learning. Also provide an opportunity for each student to express their own opinions on those tasks. This increased level of theoretical knowledge of each student.

педагогіка, метод, інтерактивний метод, групова, форма, обучение, метод.

teaching, method, interactive method, group, shape, training, method.

Вступ.

Динамічні зміни, що відбуваються в соціально-економічному і політичному житті України сприяли актуалізації проблеми модернізації системи вищої освіти України. Згідно з Державною програмою «Освіта. Україна XXI ст.» [Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття»): Постанова від 03.11.1993 р. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-p>], одним із пріоритетних напрямків реформування освіти є досягнення якісно нового рівня підготовки фахівця.

З метою вирішення провідних завдань освіти в останній час науковцями [6, 11] активно розробляються інтерактивні методи навчання, які ґрунтуються на співпраці не лише педагога зі студентами, але й студентів між собою. Необхідність саме такої форми організації навчального процесу підтверджується результатами ряду наукових досліджень вітчизняних (Н. Г. Каліцько та ін. [1], Ю.В. Драгнев та ін. [3], С.С. Єрмаков [4, 5], Н. Гончарова, [2], О. Комар [7], О. По-метун та Л. Пироженко [6, 11], В. Ревенко, 2011 [8], Т.Т. Ротерс [9], А.А. Суоровов [10], Yu.A. Kompaniets [16]) та іноземних науковців (Т. Weert та А. Tatnall,

2005; Abishova G., 2014; Donche V., 2011; Jones T., 2013; Okita S.Y., 2013; Veselinovska S.S., 2010; Ward L.J., 2012; Wright S., 2005) [12-20].

Незважаючи на існування об'єктивних передумов для впровадження методів інтерактивного навчання, на даний час їх використання має епізодичний характер. В дослідженні пропонуємо розробку одного з інтерактивних методів навчання під назвою «Спільний проект», метою якого є підвищення рівня теоретичних знань студентів.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та впровадженні інтерактивного методу навчання «Спільний проект» у педагогічний процес студентів Харківської гуманітарно-педагогічної академії.

Провідна мета дослідження обумовила низку взаємопов'язаних завдань:

1. Визначити можливості інтерактивного методу «Спільний проект» для підвищення теоретичних знань студентів.

2. Експериментально перевірити вплив інтерактивного методу «Спільний проект» на рівень теоретичних знань студентів Харківської гуманітарно-пе-

дагогічної академії.

В дослідженні приймали участь 50 студентів Ко- мунального закладу «Харківська гуманітарно-педаго- гічна академія» Харківської обласної ради.

Результати дослідження.

Інтерактивний метод – 1) процес взаємодії між викладачем та студентами, та студентами між со- бою, в результаті якого відбувається передача і за- свосення знань, умінь і навичок, що передбачені змі- стом навчання [<http://ru.wikipedia.org/wiki>]; 2) спосіб взаємопов'язаної діяльності викладачів і студентів, який передбачає суб'єкт-суб'єкту активну взаємодію учасників процесу навчання на засадах співробіт- нства та співтворчості і спрямований на формування у студентів відповідних компетенцій, їхнє виховання й загальний розвиток як суб'єктів навчального процесу.

Порівняно з традиційними методами, в інтер- активних роль викладача і студентів набуває нових форм: педагог передає ініціативу в руки студентів, а сам займає позицію координатора навчального про- цесу. Інтерактивний метод «Спільний проект» пе- редбачає досягнення навчальної мети за допомогою спільної праці, в якій кожен учасник колективу по- винен виконати певний обсяг роботи. При чому це передбачає не ізольованість дій, а злагоджену та вза- емозалежну співпрацю, де діяльність учасників уре- гульована та підкорена законам існування колективу: саморегуляції та розвитку-функціонування. Вони від- дзеркалюють дві форми існування – у даний час та у процесі. Таким чином, у загальному розумінні законів колективу закладені протиріччя між стабільністю та мінливістю, прагненням спокою та рухом, стійкістю та гнучкістю, розумним консерватизмом і необхід- ними інноваціями, нарешті, бажанням зберегти на- працьоване, захиститися від ризику і прагненням до нового, прогресивного. Власне, це основне протиріч- чя стає поштовхом до постійних, мерехтливих мікро- рухів: неспокій (порушення рівноваги) – рух вперед (пошук рівноваги) – зупинка (знаходження рівноваги) – спокій (рівновага) – рух назад (порушення рівнова- ги) – неспокій – рух вперед. І так по спіралі розви- тку, кожен раз зберігаючи свої досягнення і водночас заперечуючи наявні результати [[http://supervayzer.ru/ trudovoj-kollektiv-kak-zhivoj-organizm](http://supervayzer.ru/trudovoj-kollektiv-kak-zhivoj-organizm)].

Інтерактивний метод «Спільний проект» перед- бачає розподіл завдань між учасниками колективу, що беруть в ньому участь, їх вирішення та доповідь результатів кожним учасником. Метою впроваджен- ня зазначеного методу є сприяння підвищенню рівня теоретичних знань студентів. Тому постало питання необхідності організації додаткових умов підготовки, а саме створення тісних взаємозв'язків між педаго- гічним процесом у вищому навчальному закладі та позааудиторною роботою, що якнайліпше відповідає можливостям, що дає інтерактивний метод «Спіль- ний проект». Також необхідною складовою реаліза- ції «Спільного проекту» є не тільки індивідуальний пошук та опрацювання матеріалу, а й знання усіх ін- ших складових частин спільного проекту, тобто обмін

інформацією з іншими учасниками. Це якраз і пови- нно здійснюватися у позааудиторній роботі, коли етап пошуку та обробки кожним учасником завершений і слід побачити результати проведеної роботи в цілому та встановити зв'язки з іншими членами команди.

З метою визначення впливу інтерактивного мето- ду «Спільний проект» на рівень теоретичних знань студентів проведено експериментальне дослідження, яке проводилося у декілька етапів упродовж 2013- 2014 рр.

На основі майже однакових показників рівня тео- ретичних знань студентів в ході констатуючого експе- рименту визначено дві академічні групи по двадцять п'ять чоловік у кожній. Одна група визначена як ек- периментальна, друга – як контрольна. Виявлено, що в експериментальній групі кількість оцінок «незадо- вільно» становить 24 % (6 осіб з 25), «задовільно» - 44 % (11 студентів з 25), «добре» - 24 % (6 осіб з 25), «відмінно» - 8 % (2 студенти з 25).

Результати у контрольній групі наступні: «незадо- вільно» - 20 % (5 студентів з 25), «задовільно» - 56 % (14 студентів з 25), «добре» - 20 % (5 студентів з 25), «відмінно» - 4 % (1 студент з 25).

В ході проведення формуючого етапу експеримен- ту в навчальні заняття експериментальної групи був впроваджений інтерактивний метод «Спільний про- ект», а в контрольній групі навчання здійснювалося за традиційною методикою (протягом двох місяців). Зміст методу «Спільний проект» передбачав залучен- ня студентів до активної пізнавальної та навчальної діяльності через часткове делегування повноважень викладача студентам, підвищення ініціативності сту- дентів, збільшенню обсягу колективного та індивіду- ального пошуку та обробки інформації, підвищенню професійної комунікабельності студентів через збіль- шення ролі групової форми організації діяльності студентів.

В ході експерименту були реалізовані наступні можливості методу «Спільний проект»:

- залучення студентів всієї групи для опанування конкретних змістових складових розділу, що ви- вчається;
- надання можливості кожному студенту висловити проект рішення проблеми, що розглядається;
- поєднання теоретичної підготовки у вищому на- вчальному закладі з позааудиторною пошуковою роботою;
- співпраця студентів не тільки під час педагогічного процесу у вищому навчальному закладі, але й у по- зааудиторний час;
- випадковість обрання доповідача перед представ- ленням результатів спільного проекту.

Показники тестового контролю після кожного за- няття, експериментальної групи надані у таблиці 1 і контрольної – у таблиці 2.

Порівнюючи результати в експериментальній гру- пі до початку експерименту та після нього можемо зробити наступні висновки: кількість студентів, що мають оцінку «незадовільно» знизилася з 24 % до 16

Таблиця 1

Показники тестового контролю експериментальної групи

Бальна шкала оцінювання	Навчальне заняття № 1, кількість студентів	Навчальне заняття № 2, кількість студентів	Навчальне заняття № 3, кількість студентів	Навчальне заняття № 4, кількість студентів	Навчальне заняття № 5, кількість студентів	Підсумковий контроль, кількість студентів
Незадовільно	8	5	3	3	2	4
Задовільно	9	9	7	7	9	9
Добре	5	10	11	12	10	9
Відмінно	3	1	4	3	4	3

Таблиця 2

Показники тестового контролю контрольної групи

Бальна шкала оцінювання	Навчальне заняття № 1, кількість студентів	Навчальне заняття №2, кількість студентів	Навчальне заняття №3, кількість студентів	Навчальне заняття №4, кількість студентів	Навчальне заняття №5, кількість студентів	Підсумковий контроль, кількість студентів
Незадовільно	6	6	5	4	5	5
Задовільно	11	13	11	12	11	10
Добре	7	5	6	7	7	8
Відмінно	1	1	3	2	2	2

%; що мають оцінку «задовільно» знизилася на 8 % (з 44 % до 9 %); збільшилася кількість студентів, які заробили оцінку «добре» (з 24 % до 9 %) і «відмінно» (з 8 % до 12 %).

Окрім цього, суб'єктивно збільшився об'єм нових професійних термінів та підвищилася якість їх використання студентами.

В той же час у контрольній групі відбулися наступні зміни: кількість студентів, що мають оцінку «задовільно» знизилася з 56 % до 40 %; що мають оцінку «добре» збільшилася на 12 % (з 20 % до 32 %); кількість студентів, що мають оцінку «відмінно» збільшилася з 4 % до 8 %.

Висновки.

Таким чином, розробка теоретичних основ і практичного впровадження інтерактивного методу «Спільний проект» дозволило підвищити якість організації навчального процесу студентів. Це знайшло відображення в залученні всіх студентів в активну сумісну діяльність по засвоєнню навчального матеріалу, наданню можливостей кожному студенту висловити власну думку по рішення поставлених завдань і, як наслідок, підвищити рівень теоретичних знань кожного студента.

Література

1. Використання інтерактивних технологій навчання в професійній підготовці майбутніх вчителів: монографія / Н. Г. Каліцько, О. А. Біда, Г. П. Волошина та ін. – К.: Наук. світ, 2003. – 138 с.
2. Гончарова Н. Н. Активные методы обучения как основа интенсификации учебного процесса / Н. Н. Гончарова // Тенденції та перспективи сучасної університетської освіти: матеріали наук.-метод. конф., 12 квітня 2006 р.: тези доп. – Донецьк, 2006. – С. 391.
3. Драгнев Ю.В., Єрмаков С.С., Чекунов М.В. Информатизація вищої фізкультурної освіти: стан та перспективи. Луганськ, ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012, 202 с.
4. Єрмаков Сергей. Основы создания информационной системы обеспечения научных исследований в контексте единого образовательного пространства // Наука в олимпийском спорте. 2005. – № 2. – С. 117-127.
5. Єрмаков С.С. Стан та перспективи розвитку наукового інформаційного простору у вищих навчальних закладах фізичної культури // Теорія і методика фізичного виховання. – К.: НУФВСУ, Олімпійська література, 2006. – №3. – С.89-93.
6. Інтерактивні технології навчання / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко, Г. І. Коберник та ін. – К.: Наук. світ, 2004. – 85 с.
7. Комар О. А. Нове покоління обирає інтерактивні технології навчання / О. А. Комар // Підготовка педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах у контексті процесів глобалізації: Матеріали Всеукраїнської наук.-метод. конф., 17-18 листопада 2005 р.: тези доповіді / Ред. кол. Н.С. Побірченко (гол. ред.) та ін. К.: Міленіум, 2005. – 212 с.
8. Ревенко В. В. Дидактичні умови застосування інтерактивних технологій у процесі навчання майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «Теорія навчання» / В. В. Ревенко. – Кривий Ріг, 2011. – 20 с.
9. Ротерс Т.Т. Физическое совершенствование студентов в процессе взаимодействия физического и эстетического воспитания // Физическое воспитание студентов. - 2013. - № 4. - С. 72-76. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.663624>
10. Суровов А.А. Специализированный интернет-ресурс как интерактивная технология в процессе подготовки будущих учителей физической культуры // Физическое воспитание студентов. - 2013. - № 3. - С. 55-59. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.663627>
11. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: Видавництво А. С. К., 2004. – 192 с.
12. Abishova G., Bostanova A., Isaev A. Teaching Practice Using Interactive Methods at the Higher Educational Establishments. // *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2014, vol.143, pp. 630-633. <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.450>.
13. Donche V., Van Petegem P. Teacher educators' conceptions of learning to teach and related teaching strategies. // *Research Papers in Education*. 2011, vol.26(2), pp. 207-222. <http://dx.doi.org/10.1080/02671522.2011.561979>.
14. Information and communication technologies and real-life learning: new education for the knowledge society / T. Weert, A. Tatnall. – New York: Springer, 2005. – 285 p.
15. Jones T. Through the lens of home-educated children: engagement in education. // *Educational Psychology in Practice*. 2013, vol.29(2), pp. 107-121. <http://dx.doi.org/10.1080/02667363.2012.755614>.
16. Kompaniets Yu.A. Using of innovative methods in physical training of students of higher educational institutions of Ukraine Ministry of Internal Affairs. // *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, vol.8, pp. 41-45. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.745783>
17. Okita S.Y., Schwartz D.L. Learning by Teaching Human Pupils and Teachable Agents: The Importance of Recursive Feedback. // *Journal of the Learning Sciences*. 2013, vol.22(3), pp. 375-412. <http://dx.doi.org/10.1080/10508406.2013.807263>.
18. Veselinovska S.S., Zivanovik J., Petrovska S., Gokik M. Interactive learning in programmed teaching of the subject "Based of nature science" at pedagogical faculties in the Republic of Macedonia (ICT tools in Biology education). // *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2010, vol.2(2), pp. 2253-2259. <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.318>.
19. Ward L.J., Padgett K. Developing a service user facilitated, interactive case study - A reflective and evaluative account of a teaching method. // *Nurse Education Today*. 2012, vol.32(2), pp. 156-160. <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2011.10.001>.
20. Wright S., McNeill M., Fry J., Wang J. Teaching teachers to play and teach games. // *Physical Education & Sport Pedagogy*. 2005, vol.10(1), pp. 61-82. <http://dx.doi.org/10.1080/1740898042000334917>.

References

1. Kalic'ko N. G., O Bida. A., Voloshina G. P. *Vikoristannia interaktivnikh tekhnologij navchannia v profesijnij pidgotovci majbutnikh vchiteliv* [The use of interactive learning technologies in training future teachers], Kiev, Scientific World, 2003, 138 p.
2. Goncharova N. N. Aktivnye metody obucheniiia kak osnova intensifikacii uchebnogo processa [Active learning methods as a basis for the intensification of the educational process.]. *Tendenciya ta perspektivi suchasnoyi universitets'koyi osviti* [Trends and perspectives of modern university education], Donets'k, 2006, p. 391.
3. Dragnev Iu.V., Iermakov S.S., Chekunov M.V. *Informatizaciia vishchoyi fizkul'turnoyi osviti: stan ta perspektivi* [Computerization of higher physical education: status and prospects], Lugansk, LNU, 2012, 202 p.
4. Iermakov Sergii. *Nauka v olimpijskom sporte* [Science in Olympic Sport], 2005, vol.2, pp. 117-127.
5. Iermakov S.S. *Teoriia i metodika fizichnogo vikhovannia i sportu* [Theory and methods of physical education and sport], 2006, vol.3, pp. 89-93.
6. Pometun O. I., Pirozhenko L. V., Kobernik G. I. *Interaktivni tekhnologiyi navchannia* [Interactive learning technologies], Kiev, Scientific World, 2004, 85 p.
7. Komar O. A. Nove pokolinnia obiraie interaktivni tekhnologiyi navchannia [The new generation chooses interactive learning technology]. *Pidgotovka pedagogichnikh kadriv u vishchikh navchal'nikh zakladakh u konteksti procesiv globalizaciyi* [Preparation of teaching staff in higher education institutions in the context of globalization processes], Kiev, Millennium, 2005, 212 p.
8. Revenko V. V. *Didaktichni umovi zastosuvannia interaktivnikh tekhnologij u procesi navchannia majbutnikh uchiteliv humanitarnikh special'nostej* [Didactic conditions of use of interactive technology in teaching future teachers of humanities], Cand. Diss., Krivoy Rog, 2011, 20 p.
9. Roters T.T. *Fiziceskoe vospitanie studentov* [Physical Education of Students], 2013, vol.4, pp. 72-76. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.663624>
10. Surovov A.A. *Fiziceskoe vospitanie studentov* [Physical Education of Students], 2013, vol.3, pp. 55-59. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.663627>
11. Pometun O. I., Pirozhenko L. V. *Suchasnij urok* [Modern lesson], Kiev, ASK Publ., 2004, 192 p.
12. Abishova G., Bostanova A., Isaev A. Teaching Practice Using Interactive Methods at the Higher Educational Establishments. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2014, vol.143, pp. 630-633. <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.450>.
13. Donche V., Van Petegem P. Teacher educators' conceptions of learning to teach and related teaching strategies. *Research Papers in Education*. 2011, vol.26(2), pp. 207-222. <http://dx.doi.org/10.1080/02671522.2011.561979>.
14. *Information and communication technologies and real-life learning: new education for the knowledge society*. T. Weert, A. Tatnall. New York: Springer, 2005, 285 p.
15. Jones T. Through the lens of home-educated children: engagement in education. *Educational Psychology in Practice*. 2013, vol.29(2), pp. 107-121. <http://dx.doi.org/10.1080/02667363.2012.755614>.
16. Kompaniets Yu.A. Using of innovative methods in physical training of students of higher educational institutions of Ukraine Ministry of Internal Affairs. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, vol.8, pp. 41-45. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.745783>
17. Okita S.Y., Schwartz D.L. Learning by Teaching Human Pupils and Teachable Agents: The Importance of Recursive Feedback. *Journal of the Learning Sciences*. 2013, vol.22(3), pp. 375-412. <http://dx.doi.org/10.1080/10508406.2013.807263>.
18. Veselinovska S.S., Zivanovik J., Petrovska S., Gokik M. Interactive learning in programmed teaching of the subject "Based of nature science" at pedagogical faculties in the Republic of Macedonia (ICT tools in Biology education). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2010, vol.2(2), pp. 2253-2259. <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.318>.
19. Ward L.J., Padgett K. Developing a service user facilitated, interactive case study - A reflective and evaluative account of a teaching method. *Nurse Education Today*. 2012, vol.32(2), pp. 156-160. <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2011.10.001>.
20. Wright S., McNeill M., Fry J., Wang J. Teaching teachers to play and teach games. *Physical Education & Sport Pedagogy*. 2005, vol.10(1), pp. 61-82. <http://dx.doi.org/10.1080/1740898042000334917>.

Информация об авторах:

Васьков Юрий Вадимович: д.п.н., проф.; ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2220-1407>; alesik1974@mail.ru; Харьковская гуманитарно – педагогическая академия; пер. Ш.Руставели 7, г. Харьков, 61000, Украина.

Сизоненко Ирина Евгеньевна: ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0480-6402>; sizonencko.i@yandex.ru; Харьковская гуманитарно – педагогическая академия; пер. Ш.Руставели 7, г. Харьков, 61000, Украина.

Цитуйте эту статью как: Васьков Ю.В., Сизоненко І.Є. Шляхи реалізації інтерактивних методів в освітньому процесі студентів вищих навчальних закладів // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 2. – С. 11-15. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2015.0202>

Электронная версия этой статьи является полной и может быть найдена на сайте: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive.html>

Эта статья Открытого Доступа распространяется под терминами Creative Commons Attribution License, которая разрешает неограниченное использование, распространение и копирование любыми средствами, обеспечивающими должное цитирование этой оригинальной статьи (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ru>).

Дата поступления в редакцию: 06.12.2014 г.
Опубликовано: 30.01.2015 г.

Information about the authors:

Vaskov Y.V.: ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2220-1407>; alesik1974@mail.ru; Kharkov Humanitarian Pedagogical Academy; Sh.Rustaveli alley 7, Kharkov, 61000, Ukraine.

Sizonenko I.E.: ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0480-6402>; sizonencko.i@yandex.ru; Kharkov Humanitarian Pedagogical Academy; Sh.Rustaveli alley 7, Kharkov, 61000, Ukraine.

Cite this article as: Vaskov Y.V., Sizonenko I.E. The ways of implementing interactive methods in the educational process of students of higher educational institutions. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2015, vol.2, pp. 11-15. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2015.0202>

The electronic version of this article is the complete one and can be found online at: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive-e.html>

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>).

Received: 06.12.2014
Published: 30.01.2015